CENA NADÁCIE TATRA BANKY ZA UMENIE 2016

NADÁCIA TATRA BANKY

Tlačová správa, Bratislava 27. 11. 2016

Laureáti Ceny Nadácie Tatra banky za umenie 2016

V sobotu boli vyhlásení laureáti 21. ročníka Ceny Nadácie Tatra banky za umenie. Sošku Múzy si v Hlavnej cene odniesli Peter Bebjak, Milan Ondrík, Miroslav Cipár, Edita Gruberová, Ľubor Králik a Milota Havránková. Špeciálnu cenu pre mladých tvorcov získali Michal Baláž, Lukáš Brutovský, Lenka Sršňová, Mucha Quartet, Soňa Uriková a Lucia Tallová. Slávnostné odovzdávanie ocenení sa uskutočnilo v Novej budove Slovenského národného divadla.

Na Cenu Nadácie Tatra banky za umenie v kategórii **Hlavná cena**
boli tento rok **nominovaní:**

°Audiovizuálna tvorba, film, TV a rozhlas:
Peter Bebjak, Robert Kirchhoff a Filip Remunda, Marko Škop
°Divadlo:
Milan Ondrík, Sláva Daubnerová, Divadlo SkRAT
°Dizajn:
Miroslav Cipár, Boris Čellár, Boris Meluš
°Hudba:
Edita Gruberová, Jozef Lupták, Cluster Ensemble
°Literatúra:
Ľubor Králik, Jana Beňová, Márius Kopcsay
°Výtvarné umenie:
Milota Havránková, Andrej Bán, Milan Bočkay

Laureátmi Ceny Nadácie Tatra banky za umenie 2016 v kategórii Hlavná cena sa stali:

°Audiovizuálna tvorba, film, TV a rozhlas:
Peter Bebjak, za réžiu filmu Čistič
Tretí celovečerný film výrazného slovenského režiséra zachytáva osamelosť človeka, ktorý v sebe skrýva a postupne kumuluje hnev i zúrivosť, v kulisách chladne a bezcitne pôsobiaceho hlavného mesta. Samotár Tomáš sleduje domácnosti tých, u ktorých ako pracovník pohrebnej služby vykonával čistiace práce, aby do svojho vlastného života dostal trochu vzrušenia. Keď sa počas jednej zo svojich tajných návštev zamiluje, pochopí, že nie všetku špinu dokáže zotrieť čistiacimi prostriedkami. Temná, miestami naturalistická „urban drama“ nepriamo upozorňujúca na hádky a násilie v medziľudských vzťahoch, má surovú atmosféru, ktorú šikovne dotvára hudba, strih a presvedčivé herecké výkony.

CENA NADÁCIE TATRA BANKY ZA UMENIE 2016

NADÁCIA TATRA BANKY

°Divadlo:

Milan Ondrík, za herecký výkon, inscenácia Rivers of Babylon - postava Rácza, Činohra SND , Bratislava

Divadelná adaptácia kultového románu Petra Pišťanka, ktorú zdramatizoval a zrežíroval slovinský režisér Diego de Brea, poukazuje na obdobie divokého kapitalizmu a deštruktívny vplyv moci na morálku prostého človeka. Absurdný, groteskný, ale aj krutý príbeh o obyčajnom kuričovi Ráczovi, z ktorého sa stane majiteľ hotela, úžerník a mafián poťahujúci nitkami spoločnosti, je modernou paródiou a odrazom myslenia porevolučnej spoločnosti 90. rokov. Svojský a dravý Rácz, v predlohe nízky a šľachovitý uzlík nekontrolovateľných nervov, sa v silnom a zrelom herectve Milana Ondríka mení na inteligentného, cieľavedomého a učenlivého gangstra, ktorý bez strachu drví zaužívané pravidlá hry.

°Dizajn:

Miroslav Cipár, za autorstvo, monografická výstava Univerzálny tvorca, Slovenské múzeum dizajnu

Renomovaný a všestranný umelec Miroslav Cipár sa pokladá za erbovú postavu slovenskej ilustrácie a grafického dizajnu vďaka svojmu nezameniteľnému maliarskemu rukopisu - kreslenia jedným ťahom a barokovou slučkovitou ozdobnosťou písania. Monografická výstava ho predstavuje ako univerzálneho výtvarníka a upriamuje pozornosť predovšetkým na šírku Cipárovej činnosti v oblasti dizajnu a zdôrazňuje súvislosti v rámci jeho rozsiahlej a rôznorodej tvorby, pod ktorú spadalo krasopisectvo, typografia, tvorba značiek a piktogramov, ilustrácia, kresliarstvo a maliarstvo. Výstava vznikla z daru autora veľkej časti svojej tvorby Múzeu dizajnu (vyše 5500 artefaktov) a konala sa pri príležitosti životného jubilea osemdesiatich rokov. Kurátor výstavy: Ľubomír Longauer.

°Hudba:

Edita Gruberová za interpretačný výkon, sólový recitál na festivale Prague Proms 2016, Obecní dům Praha

Edita Gruberová, jedna z najväčších operných ikon súčasnosti, je objektívne považovaná za svetovú jednotku koloratúrneho sopránu a za „kráľovnu bel canta“. V rámci festivalu Prague Proms spolu s Českým národným symfonickým orchestrom pod vedením Petra Valentoviča predstavila árie z opier Wolfganga Amadea Mozarta Figarova svadba, Don Giovanni a Idomeneo, piesne Alexandra Aljabjeva a Evy dell’Acquy a áriu Leonarda Bernsteina. Koncertný repertoár predniesla s jej vlastnou ľahkosťou, mäkkým nasadením, úžasným pianissimom a precíznym legatom. Hlas umelkyne, ktorá onedlho oslávi sedemdesiat rokov, znie neuveriteľne sviežo, technicky isto a s patričným leskom a výrazom pri každej árii.

CENA NADÁCIE TATRA BANKY ZA UMENIE 2016

NADÁCIA TATRA BANKY

°Literatúra:
Ľubor Králik, za autorstvo, Stručný etymologický slovník slovenčiny, vyd. VEDA
Jazykovedec Ľubor Králik spracoval slovník na základe komparatívneho výskumu, analýzy doteraz vydaných etymologických slovníkov slovanských, germánskych, ale aj klasických jazykov indoeurópskeho pôvodu, ďalej rôznych štúdií a aj najnovších poznatkov slovenskej jazykovedy. Vo svojom diele, ktoré je určené nielen pre odborníkov, ale aj pre širšiu laickú verejnosť, prináša informácie o pôvode viac ako 10-tisíc výrazov zo súčasného spisovného slovenského jazyka. Slovník spracováva najmä slová pôvodné slovenské so slovanským a indoeurópskym pôvodom, mladšie domáce slová, prevzaté slová z iných jazykov (napr. nemčina, maďarčina, čeština), prípadne knižné prevzaté slová (napr. gréčtina, latinčina) a jeho vydanie je dôležitým krokom ku skutočnému etymologickému výskumu slovenčiny.

°Výtvarné umenie:
Milota Havránková, za autorstvo, výstava Milota, Galerie hlavního města Prahy – Dům u Kamenného zvonu
Výstava Milota bola retrospektívnou výstavou, usporiadanou pri príležitosti životného jubilea autorky – fotografky a multimediálnej výtvarníčky, ktorá je na slovenskej i českej výtvarnej scéne považovaná za jedinečný zjav. Jej tvorba sa svojim záujmom o experiment, voľbou námetu a následným spôsobom vizuálnej realizácie vymedzuje z hlavných prúdov slovenskej fotografie. Je špecifická a odlišná od klasicky chápanej fotografie, čiernobieleho dokumentu alebo fotografického konceptu a mnohokrát presahuje do architektúry, maľby aj módneho dizajnu. Autorka počas svojej bohatej pedagogickej činnosti ovplyvnila celú generáciu slovenských fotografov, ktorí neskôr vstúpili do histórie pod označením „slovenská nová vlna“.
Kurátorky výstavy: Nadia Rovderová a Anna Vartecká.

Mladý tvorca (umelci do 35 rokov):

°Audiovizuálna tvorba, film, TV a rozhlas:
Michal Baláž, za réžiu hranej časti dokudrámy True Štúr
Mladý režisér vo vizuálne príťažlivom hranom dokumente s animovanými prvkami prináša originálny pohľad na "nenahraditeľného, osamelého a nekompromisného" Ľudovíta Štúra očami súčasnej generácie. Trikový film o Štúrovi bez Štúra je pátraním po okolnostiach jeho smrti a všetky hrané scény, štylizované ako rozhovory, vychádzajú výlučne z historických prameňov. Výsledkom je inteligentná skrytá paródia s netradičnou poetikou, ktorá moderným spôsobom a bez pátosu vzdáva úctu tejto významnej osobnosti našich dejín v podmanivom vizuále s prvkami komiksovej estetiky, založenej na čiernobielych kontrastoch.

CENA NADÁCIE TATRA BANKY ZA UMENIE 2016

NADÁCIA TATRA BANKY

°Divadlo:
Lukáš Brutovský, za réžiu, inscenácia September 2015, Divadlo DPM, premiéra V-klub, Bratislava
Inscenácia novovzniknutého divadelného súboru DPM, založeného súčasnými absolventmi činoherného herectva pod režijným vedením Lukáša Brutovského, vznikla formou kolektívnej tvorby a improvizácií. Tvorí ju séria obrazov - mikropríbehov, ktoré s groteskným zveličením odhaľujú mentálny stav jednotlivcov a spoločnosti dnešných dní. Jednotlivé situácie sa vyznačujú prekvapivými pointami, autentickým jazykom mladých tvorcov a výraznými hereckými výkonmi, ktorým nechýba silná emocionalita ani vlastný názor.

°Dizajn:
Lenka Sršňová, za autorstvo, odevný dizajn, BonBon 2016 – fashion kolekcia, Fashion LIVE 2015
Predstaviteľka súčasnej generácie mladých odevných dizajnérov s charakteristickým rukopisom jej módneho prejavu, ktorý sa vyznačuje odvahou, experimentom, hravosťou a intenzívnou farebnosťou. Jej kolekcie balansujú na hrane reality a fantázie a každý model má svoj príbeh, je jedinečný a originálny zároveň. Presne v tomto duchu sa nesie aj nominovaná kolekcia BonBon, ktorá prináša veselé nadýchané sukne, šaty, legíny, blúzky a pláštenky v škále od jemne pastelových farieb po výrazné žltú, červenú a modrú, v doplnení bodiek, čiarok a farebných „lentiliek“, roztrúsených ako vzory na látkach. Kolekcia je opäť, ako všetky autorkine, plná života, humoru a optimizmu.

°Hudba:
Mucha Quartet, za interpretačný výkon, album Slovenské spevy Bélu Bartóka (spolupráca s Ivou Bittovou), vyd. Pavian records
Mladé komorné teleso vzniklo v roku 2003 na pôde Konzervatória v Bratislave a jeho súčasnú zostavu tvoria Juraj Tomka (1. husle), Andrej Baran (2. husle), Veronika Prokešová (viola) a Pavol Mucha (violončelo). Repertoár albumu tvoria Slovenské piesne Bélu Bartóka v inštrumentálnej úprave slovenského skladateľa Vladimíra Godára, ktorý hudbu zaranžoval pre spev a sláčikové kvarteto. Svoje muzikantské majstrovstvo v tomto výnimočnom projekte spojili Mucha Quartet a uznávaná česká huslistka a speváčka Iva Bittová. Jej bravúrna a emotívna spevácka interpretácia spolu s dokonalou hudobnou súhrou umelcov kvarteta, robia z nahrávky nezabudnuteľný hudobný zážitok.

CENA NADÁCIE TATRA BANKY ZA UMENIE 2016

NADÁCIA TATRA BANKY

°Literatúra:
Soňa Uriková, za autorstvo, debutová zbierka poviedok Živé ploty, vyd. K. K. Bagala
Mladá prozaička sa vo svojej debutovej zbierke poviedok sústreďuje na medziľudské konflikty a hraničné situácie, do ktorých sa dostávajú mladí ľudia. Prevažne ženské postavy sú nútené prekonávať nešťastné osudy bez ľútosti a sympatií, pričom v sebe hľadajú silu vzoprieť sa životnej bezmocnosti, priam až pomstiť sa nepriaznivým okolnostiam, a ich úsilie podčiarkuje takmer surová prirodzenosť rozprávania.

°Výtvarné umenie:
Lucia Tallová, za autorstvo, výstava Before The Beginning After The End, Galéria Alfa, Košice
Maliarkina tvorba predstavuje intímne rozprávanie príbehov prostredníctvom média maľby, ktorú už od jej štúdia charakterizuje nezameniteľný štýl s námetom sentimentálnej krajiny, s monochromatickou farebnosťou a precíznou technikou. Na košickej výstave predstavila aktuálnu tvorbu, ktorú pripravila na mieru výstavnému priestoru. Rozsiahla otvorená séria pozostávala z priestorovej inštalácie objektov, koláží a akvarelov, z tušových malieb horských horizontov na papieroch, video animácií a krajinomalieb. K novým dielam ju inšpiroval tvorivý pobyt v Kalifornii a vystavená séria sa tak prirodzene tematicky venovala odvekej ľudskej i umeleckej fascinácii morom a jeho horizontom, ktorý je archetypálne prítomnou, avšak v skutočnosti nejestvujúcou líniou krajiny. Kurátorka výstavy: Zuzana Pacáková.

Mladý módny tvorca:
Od roku 2010 Nadácia Tatra banky oceňuje aj prácu mladých módnych tvorcov. Po Márii Štranekovej (2010), Marcelovi Holubcovi (2011), Martinovi Hrčovi (2012), Maji Božović (2013), Borisovi Hanečkovi (2014) a Andrei Pojezdálovej (2015) pripravila unikátne šaty pre Múzu večera – Adelu Banášovú – Lenka Sršňová.

Lenka Sršňová, šaty pre Múzu 2016:
Lenka Sršňová patrí k súčasnej generácii mladých slovenských dizajnérov. Je absolventkou Ateliéru odevného dizajnu Vysokej školy výtvarných umení v Bratislave a má za sebou študijné stáže vo Fínsku a Francúzsku (Paríž). Pôsobí v Bratislave, kde si po ukončení štúdia v roku 2009 založila vlastný ateliér.

POP-LINE pre Adelu
Šaty pre múzu večera sú inšpirované aktuálnou autorkinou kolekciou POP-LINE. Nosným prvkom sa stáva ťah štetca, ktorý je rozmaľovaný do plochy šiat. Ladná ženská silueta zdôrazňujúca úzky pás necháva vyniknúť objemnej sukni, v ktorej je rozohraná farba. Maľba je komponovaná v dolnej časti bohatej sukni a ťahy štetca vybiehajú do celej plochy šiat. Základnou podkladovou farbou je biela, symbolizujúca čisté plátno, na ktorom vynikajú ťahy štetcom v jahodových a ružových odtieňoch.

CENA NADÁCIE TATRA BANKY ZA UMENIE 2016

NADÁCIA TATRA BANKY

Viac o Cene Nadácie Tatra banky za umenie
Nadácia Tatra banky doteraz podporila **87** etablovaných umelcov, **47** začínajúcich tvorcov a **7** mladých módnych tvorcov. Cieľom Nadácie Tatra banky je takýmto spôsobom oceniť osobnosti slovenskej kultúry a poskytnúť im priestor na tvorbu ďalších špičkových diel. Návrhy nominácií predkladá akadémia zložená z **98** členov - laureátov Ceny Nadácie Tatra banky za umenie v uplynulých rokoch. Finálne nominácie, ako aj laureátov následne vyberá odborná porota.

Členmi poroty pre rok 2016 sú Eva Borušovičová, Ondrej Šulaj, Tatiana Pauhofová, Martin Huba, Peter Michalica, Matej Drlička, Viliam Klimáček, Monika Kompaníková, Dorota Sadovská, Jana Geržová, Katarína Hubová a Štefan Klein. Predsedom poroty je Igor Vida, ktorý je taktiež predsedom Správnej rady Nadácie Tatra banky.

Cenou, ako aj symbolom pocty, je **bronzová soška Múzy** udelená v kategórii Hlavná cena a **plaketa** udelená držiteľom ocenenia Mladý tvorca. Obe ceny, špeciálne pre túto príležitosť, vytvoril slovenský sochár a výtvarník Daniel Brunovský. Ocenení zároveň získavajú aj finančnú odmenu.

Kontakt:
Zuzana Böhmerová, manager nadácie a sponzoringu, 02/ 5919 1450
zuzana_bohmerova@tatrabanka.sk

Zuzana Povodová, hovorkyňa, 02/ 5919 1557
zuzana_povodova@tatrabanka.sk